
Handboek 'Integrale aanpak risico's onvoorziene lozingen'

Versie: juli 2021

COLOFON

Titel: Handboek 'Integrale aanpak risico's onvoorziene lozingen'
Uitgave door: Watercollectief

Opdrachtgever:



Naam opdrachtgever: Ministerie Infrastructuur en Waterstaat

Contactgegevens:

Contactpersonen: Dhr. P Bakker

Opdrachtnemer:



Naam opdrachtnemer: Watercollectief B.V.

Auteur:

Contactgegevens: Willem Schiffstraat 27
6525 BR Nijmegen

Telefoon: +31 626 148 041

E-mail: info@watercollectief.nl, joop@watercollectief.nl

Status: Concept

Datum laatste bewerking: 1 oktober 2021

Datum	Aard van de wijziging	Initialen auteur
24-08-2021	concept	JBa

INHOUD

1	INLEIDING	1
2	LEESWIJZER	3
3	WET- EN REGELGEVING	5
4	TOEPASSINGSGEBIED	6
4.1	Hoofdlijnen waterrelevante risicotoets	6
4.2	Waterrelevante risicotoets	7
4.3	Vorselectie waterrelevante risicotoets	7
4.4	Uitgebreide selectie	7
5	INSPANNINGSVERPLICHTINGEN BEDRIJVEN	9
6	HET BEOORDELEN VAN KWANTITATIEVE RISICO'S VAN ONVOORZIENE LOZINGEN	10
6.1	De plicht om risico's kwantitatief te bepalen met Proteus	10
6.2	Het gebruik van een referentiekader om Proteus-resultaten te toetsen	10
6.3	Verhoogde risico's	12
7	AANBEVELINGEN	15

1 INLEIDING

Onvoorziene Lozingen (OL) zijn, in tegenstelling tot reguliere lozingen, niet onderworpen aan algemene regels en/of vergunningen. Zowel de aard als omvang van een OL is immers onvoorspelbaar. Wel kunnen inspanningen verlangd worden van een exploitant in de sfeer van preventie, preparatie, repressie, nazorg en het inzichtelijk maken van de eventueel aanwezige risico's.

Doel van het beleid 'Integrale aanpak risico's onvoorziene lozingen' is om risico's op OL vanuit milieubelastende activiteiten inzichtelijk te maken en te classificeren. De aanpak van OL is erop gericht om bij hogere risico's meer inspanningen te verlangen van exploitanten. Het resultaat is een hoog beschermingsniveau van watersystemen.

Het beleid OL is in 2000 vastgelegd in de CIW2000-nota. In dit Handboek is het beleid OL herijkt en zijn nieuwe inzichten en ervaringen verwerkt.

In het Handboek OL blijft de basisaanpak van de CIW2000-nota ongewijzigd. Net zoals in de CIW2000-nota wordt gebruik gemaakt van een selectiesysteem. Het nieuwe selectiesysteem is echter uitgebreider. Bedrijven met geringe hoeveelheden gevaarlijke stoffen hoeven op basis van de voorselectie uit oogpunt van het beleid OL 2021¹ niets te doen. In de uitgebreide selectie is rekening gehouden met de eigenschappen van de aanwezige stoffen en het ontvangend watersysteem (oppervlaktewater of rioolwaterzuiveringsinrichting).

Aan de hand van de vóór en uitgebreide selectie worden bedrijven ingedeeld in

- een categorie met risicoprofiel 1 (hoog risico);
- een categorie met risicoprofiel 2 (laag risico);
- een categorie met een verwaarloosbaar risico.

Ook Seveso-inrichtingen, waartoe hogedrempel- en lagedrempelinrichtingen behoren, kunnen een laag of hoog risicoprofiel hebben of zelfs een verwaarloosbaar risico.

Bedrijven die ingedeeld worden in risicoprofiel 1 of 2, moeten voldoen aan de Best beschikbare technieken Onvoorziene Lozingen (BBT-OL). Voorheen werd dit de Stand der Veiligheidstechniek genoemd. De BBT-OL bestaan uit een twee uitvoeringen. Er is een BBT-OL uitvoeringsniveau voor bedrijven met een risicoprofiel 2. Bedrijven die vallen onder risicoprofiel 1 krijgen te maken met een uitvoeringsniveau BBT-OL van een hoger niveau.

Het kwantificeren van risico's geschiedt met behulp van de daarvoor ontwikkelde software-applicatie Proteus. Alleen bedrijven die ingedeeld worden tot risicoprofiel 1 én milieubelastende activiteiten hebben die genoemd worden in de Proteus-handleiding dienen de Proteus-applicatie toe te passen.

Voor Seveso-inrichtingen wordt dezelfde methodiek gebruikt als voor andere inrichtingen.

De Proteus-rekenresultaten worden gewogen in een referentiekader. Het risico kan verwaarloosbaar, acceptabel of verhoogd zijn. Is het risico verhoogd én gaat het om een nieuwe activiteit dan kan het bevoegd gezag besluiten om geen vergunning te verstrekken. Betreft het daarentegen een bestaande activiteit dan is de exploitant verplicht om zich blijvend in te spannen om het risico te verlagen. Het bevoegd gezag neemt daarover een besluit en heeft de mogelijkheid om een strenger toezichtregiem toe te passen.

De informatie over de aanpak van de risico's van OL dient door de exploitant vastgelegd te worden in een Milieu risico analyse-rapport (MRA-rapport). Kort gezegd gaat het onder andere om informatie/resultaat van de voorselectie en de uitgebreide selectie. Ook het resultaat van de BBT-

¹ In het Handboek en alle onderliggende documenten is de term 'beleid OL 2021' gebruikt om aan te geven dat het beleid betreft inzake Onvoorziene Lozingen opgesteld in 2021.

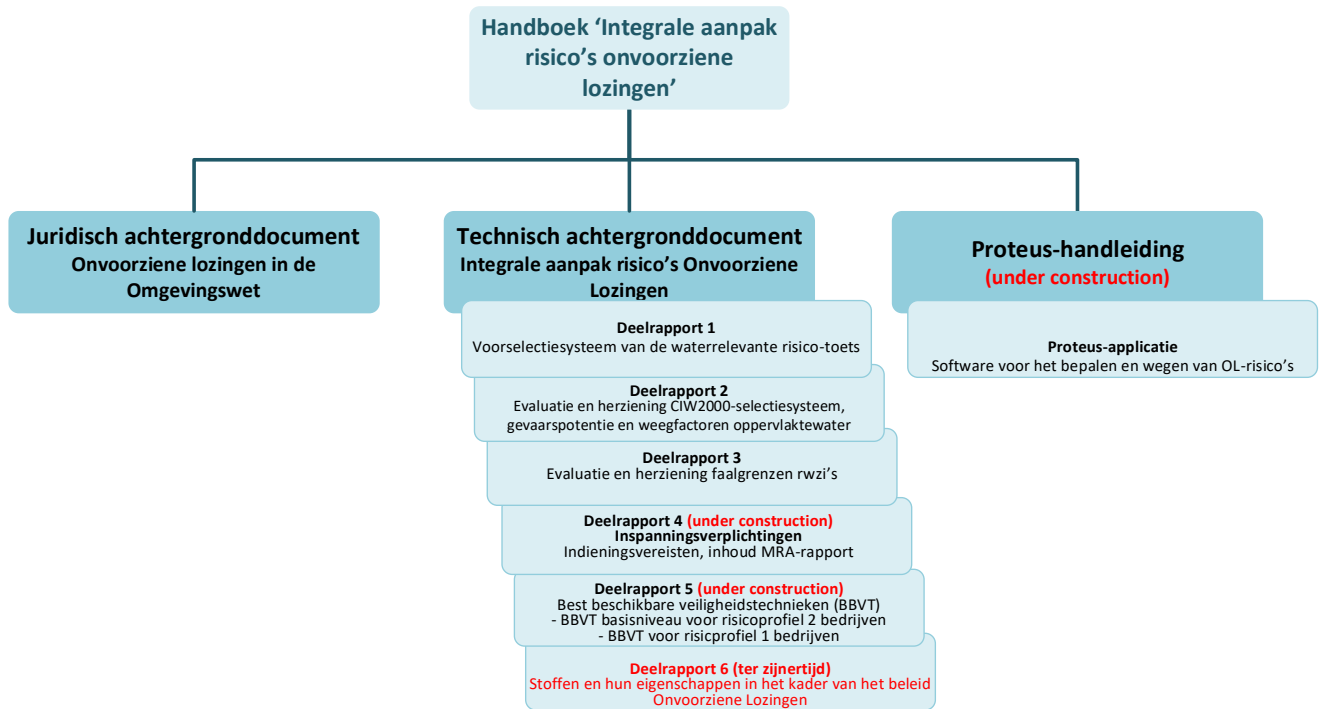
OL-toets hoort in het MRA-rapport. Voor hogedrempelinrichtingen liggen de eisen vast in wet- en regelgeving en is het MRA-rapport onderdeel van het Veiligheidsrapport.

Voor alle exploitanten geldt dat het MRA-rapport onderdeel is van de indieningsvereisten. Bij een aanvraag of wijziging van de vergunning dient het MRA-rapport voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

Het geactualiseerd beleid OL leidt tot een vergaande aanpak van risico's OL en leidt tot een hoog beschermingsniveau van watersystemen.

2 LEESWIJZER

In het kader van het nieuwe beleid 'Integrale aanpak risico's onvoorziene lozingen' zijn een aantal documenten/rapporten opgesteld. Deze rapporten en de onderlinge samenhang is in de volgende figuur weergegeven.



Figuur 1 Overzicht documenten en hun samenhang

Dit handboek bevat de kaders en de hoofdlijnen van het beleid OL 2021 en beschrijft in het kort de toepasselijke wet- en regelgeving.

Voor een adequate toepassing van het beleid wordt geadviseerd om het juridische en het technische achtergronddocument, met zo nodig de bijbehorende deelrapporten, door te nemen. In de achtergronddocumenten, de deelrapporten en de Proteus-handleiding wordt op bepaalde plaatsen verwezen naar dit handboek. In die gevallen wordt gebruik gemaakt van de verkorte schrijfwijze 'Handboek OL'.

Voor de indeling van bedrijven in risicoprofiel 1, 2 of een verwaarloosbaar risico, wordt gebruik gemaakt van de waterrelevante risicotoets (WRR-toets). De voorselectie en uitgebreide selectie die daar onderdeel van zijn, alsmede de indeling in risicoprofielen, zijn uitgelegd in hoofdstukken 3 tot en met 11 van het Technisch Achtergronddocument.

Het doornemen van de deelrapporten 1 tot en met 3 wordt aanbevolen voor gebruikers die zich willen verdiepen in de technische details, de evaluatie van de CIW2000-nota alsmede de overwegingen die hebben geleid tot het vernieuwde beleid.

De inspanningsverplichtingen zijn in deelrapport 4 (under construction) uitgewerkt. Daar wordt onder verstaan de indieningsvereisten die bij een aanvraag om of wijziging van een vergunning uit oogpunt van het beleid OL, ingediend moet worden bij het bevoegd gezag. Maar ook voorbeeld MRA-rapporten onderscheiden naar risicoprofiel 1 en risicoprofiel 2. Voor hogedrempelinrichtingen geldt bovendien dat een MRA-rapport moet voldoen aan de wettelijke eisen van het Bal.

De BBVT's voor risicoprofiel 1 en 2 zijn ondergebracht in deelrapport 5. Het zijn zelfstandig leesbare rapporten waarin de BBVT's zijn opgenomen in tabellen die afgevinkt kunnen worden zijn. Deze rapporten worden verstrekt in een gangbaar format waardoor deze door eindgebruikers makkelijk in te vullen zijn.

~~Deelrapport 6 (under construction) is met name van belang als er vragen zijn over specifieke stoffen. Dit kan onder andere spelen bij bedrijven die Proteus moeten toepassen. Ook voor het toepassen van de WRR toets bevat dit deelrapport nuttige informatie. Bijvoorbeeld als men wil weten welke stoffeigenschappen uit oogpunt van OL relevant zijn. Dit dient dan wel in samenhang met deelrapporten 1, 2 en 3 gelezen te worden. Voorts is in deelrapport 6 voor de eindgebruiker een stoffenlijst opgesteld. In deze lijst zijn de in de voorselectie genoemde drempelwaarden omgezet in veelvoorkomende stoffen.~~

Bedrijven die gebruik moeten maken van de Proteus-applicatie kunnen daarvoor de Proteus-handleiding gebruiken.

Bijlage 1 van het Technisch Achtergronddocument bevat een uitgebreide lijst van afkortingen en begrippen. Deze bijlage kan als onderlegger gebruikt worden bij alle documenten die genoemd zijn in figuur 1.

3 WET- EN REGELGEVING

Als definitie van onvoorziene lozingen wordt aangehouden: een lozing van een eventueel mengsel van stoffen en water als gevolg van een gebeurtenis, zoals een zware emissie, brand of explosie welke het gevolg is van een ongewoon voorval bij een milieubelastende activiteit die een ernstig, acuut of chronisch, gevaar oplevert voor oppervlaktewater of rioolwaterzuiveringsinrichting.

Het Handboek OL is van toepassing op milieubelastende activiteiten van waaruit onvoorziene lozingen kunnen plaatsvinden die schade kunnen toebrengen aan oppervlaktewater en/of rwzi's.

Het Handboek OL is bedoeld voor exploitanten, vergunningverleners en toezichthouders die in de dagelijkse praktijk te maken hebben of krijgen met het onderwerp onvoorziene lozingen (OL).

Bedrijven/activiteiten worden op basis van een selectiesysteem ingedeeld in risicoprofiel 1 of 2. Er kan ook sprake zijn van een verwaarloosbaar risico. Het selectiesysteem is gebaseerd op stoffen en hun eigenschappen die voorkomen bij de milieubelastende activiteiten en het ontvangend watersysteem.

De eventuele verplichtingen die bedrijven opgelegd krijgen in de vorm van technische voorzieningen en beheersmaatregelen (Best beschikbare veiligheidstechnieken) is afhankelijk van het toegekende risicoprofiel. Deze aanpak beperkt zich tot de genoemde milieubelastende activiteiten in het Bal. Overige activiteiten vallen terug op de algemene of specifieke zorgplichten in de Omgevingswet.

Toepassing van dit Handboek OL in de bovengenoemde gevallen verzekert dat op geen enkel moment de risico's van onvoorziene lozingen niet in beeld zijn of niet beoordeeld kunnen worden op hun effecten. Voor vergunningplichtige lozingen vindt toepassing van de in het handboek OL genoemde toetsingskader plaats bij iedere beoordeling van de lozing door het bevoegd gezag. Voor milieubelastende activiteiten die onder algemene regels vallen, geldt dat die regels zelf zodanig zijn dat activiteiten die conform de regels plaatsvinden, in het algemeen borgen dat er sprake is van aanvaardbare risico's. Indien dat naar oordeel van het bevoegde gezag niet het geval is, kunnen maatwerkregels of maatwerkvoorschriften uitkomst bieden.

Het juridisch Achtergronddocument gaat in detail in op wet- en regelgeving die betrekking heeft op onvoorziene lozingen.

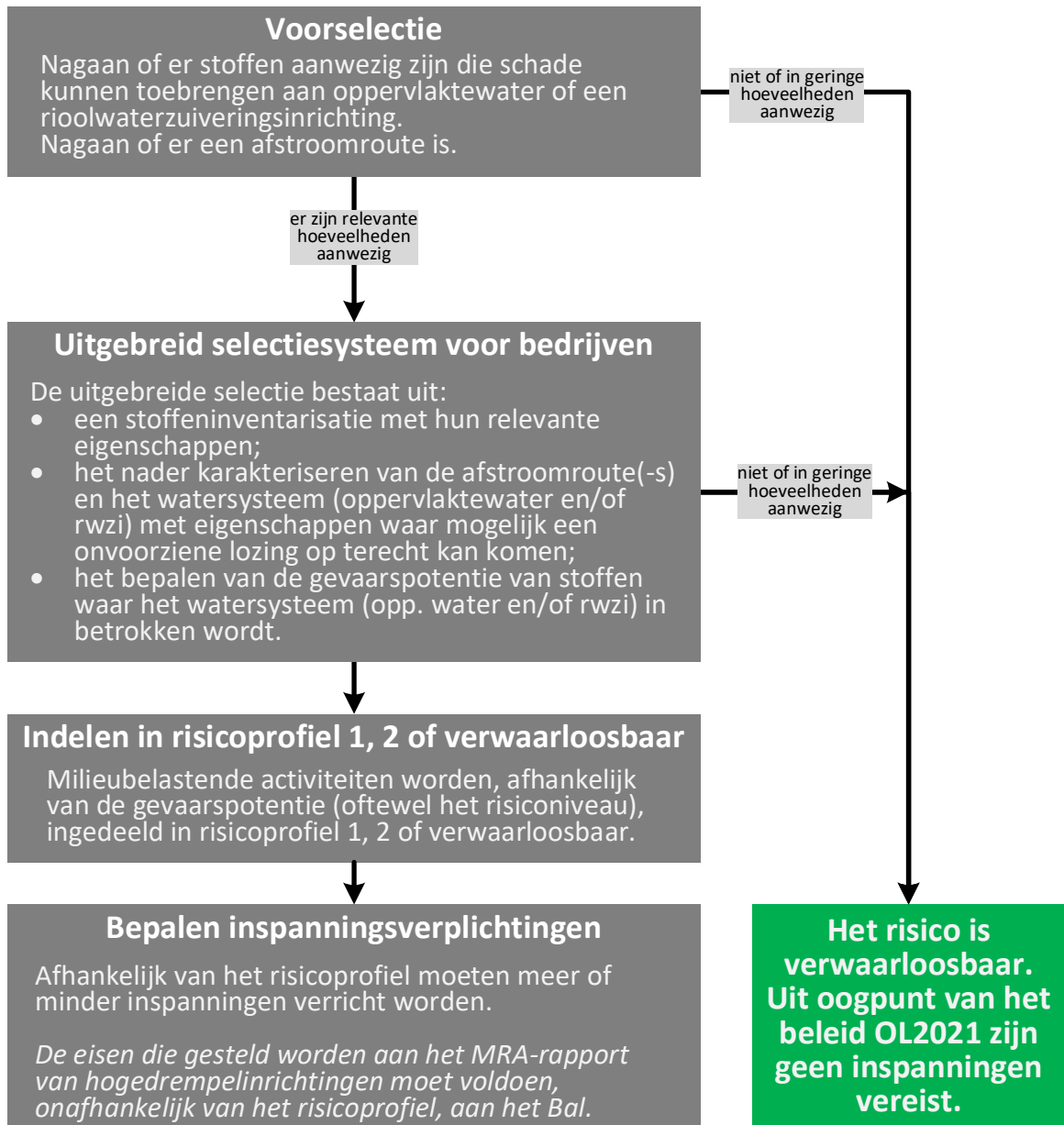
4 TOEPASSINGSGBIED

Het beleid 'Aanpak risico's onvoorziene Lozingen' is van toepassing op alle milieubelastende activiteiten.

Met behulp van de Waterrelevante risicotoets kunnen milieubelastende activiteiten ingedeeld worden in de mate waarin risico's op onvoorziene lozingen voorkomen. Dit resulteert in risicoprofiel 1 (het hoogste risiconiveau), risicoprofiel 2 of verwaarloosbaar.

4.1 Hoofdpijnen waterrelevante risicotoets

De WRR-toets is op hoofdpijnen weergegeven in het volgende schema.



Figuur 2 Schema principe waterrelevante risicotoets

4.2 Waterrelevante risicotoets

De WRR-toets bestaat uit een keuze en beslisschema. Voor het doorlopen van het KB-schema is, naar mate het risico hoger is, meer informatie nodig. Deze informatie heeft betrekking op de aanwezige stoffen (hoeveelheden en hun eigenschappen) en de omgeving cq locatie van de inrichting. Deze laatste is bepalend voor het vaststellen van eventuele afstroomroutes. Aan de hand van de afstroomroute kan worden vastgesteld in welk watersysteem een eventuele onvoorziene lozing terecht kan komen. Het watersysteem kan bestaan uit oppervlaktewater en/of rioolwaterzuiveringsinrichting.

De ernst van een onvoorziene lozing is mede afhankelijk van het type en grootte van het oppervlaktewater en/of rioolwaterzuiveringsinrichting (rwzi).

Aan de hand van criteria wordt een voorselectie en indien nodig een uitgebreide selectie doorlopen. Het keuze en beslisschema van de WRR-toets is weergegeven in figuur 3.

4.3 Voorselectie waterrelevante risicotoets

In de voorselectie gaat erom dat exploitanten snel kunnen bepalen of er sprake is van een risico uit oogpunt van OL. Om die reden gaat de eerste twee vragen over de aan/afwezigheid van stoffen en een afstroomroute. Worden beide vragen bevestigend beantwoord dan wordt in het volgende blok gekeken of drempelwaarden van bepaalde typen stoffen worden overschreden.

In hoofdstuk 4 van het Technisch Achtergronddocument is uitgelegd hoe de voorselectiecriteria toegepast moeten worden.

Is geen afstroomroute aanwezig of zijn de aanwezige hoeveelheden en soorten stoffen minder dan de drempelwaarden dan hoeven uiteraard geen inspanningen verricht te worden (uit oogpunt van OL). Is dat wel het geval dan wordt met behulp van de uitgebreide selectie de ernst van het risico bepaald.

4.4 Uitgebreide selectie

In de uitgebreide selectie is in ieder geval informatie nodig over de vergunde hoeveelheden stoffen (hoeveelheden en eigenschappen). Zoals eerder gesteld wordt ook gekeken, afhankelijk van afstroomroute, naar het ontvangend watersysteem. Dit kan zijn een oppervlaktewater en/of een rwzi.

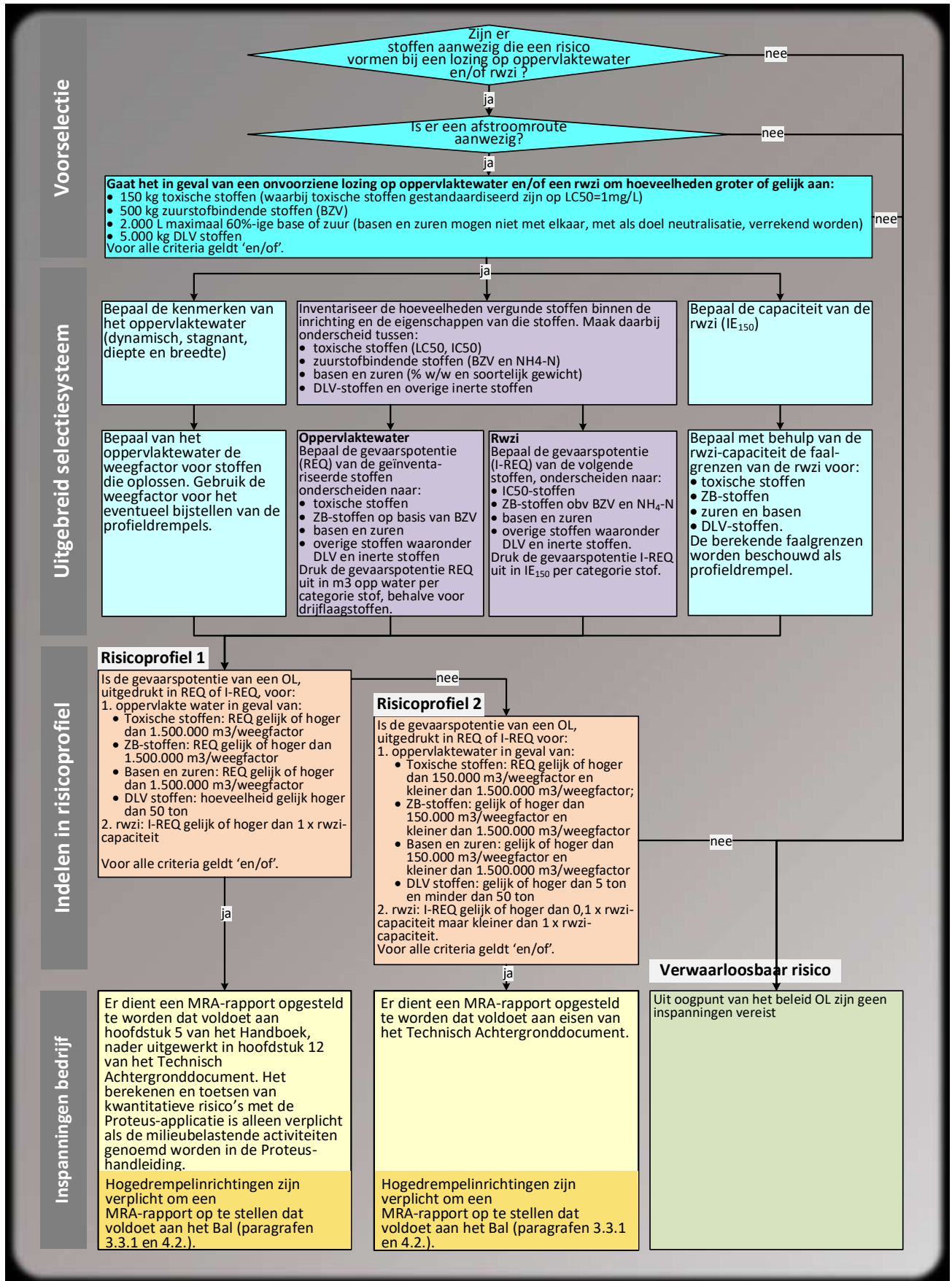
In de uitgebreide selectie zijn de volgende stofeigenschappen van belang:

- de toxiciteit;
- het vermogen om zuurstof te binden;
- het zure of basische karakter;
- een drijfslaagvormende stof (DLV-stof).

Naast DLV-stoffen kunnen ook andere inerte stoffen worden meegenomen. Aan deze andere inerte stoffen zijn nog geen criteria gekoppeld. Mocht in de loop van de tijd blijken dat inerte stoffen uit oogpunt van OL problemen opleveren dan kunnen daarvoor in het Technische Achtergronddocument en de deelrapporten criteria worden opgenomen.

Op basis van de voorgaande informatie kan het risicoprofiel worden bepaald. Het risiconiveau wordt uitgedrukt in risicoprofiel 1, 2 of verwaarloosbaar.

De werkwijze van de uitgebreide selectie is op detailniveau uitgelegd in hoofdstukken 5 tot en met 11 van het Technisch Achtergronddocument.



Figuur 3 Keuze- en beslisschema waterrelevante risicotests

5 INSPANNINGSVERPLICHTINGEN BEDRIJVEN

Under construction

Invulling onderhavig hoofdstuk wordt verwacht in augustus/september 2021.

6 HET BEOORDELEN VAN KWANTITATIEVE RISICO'S VAN ONVOORZIENE LOZINGEN

6.1 De plicht om risico's kwantitatief te bepalen met Proteus

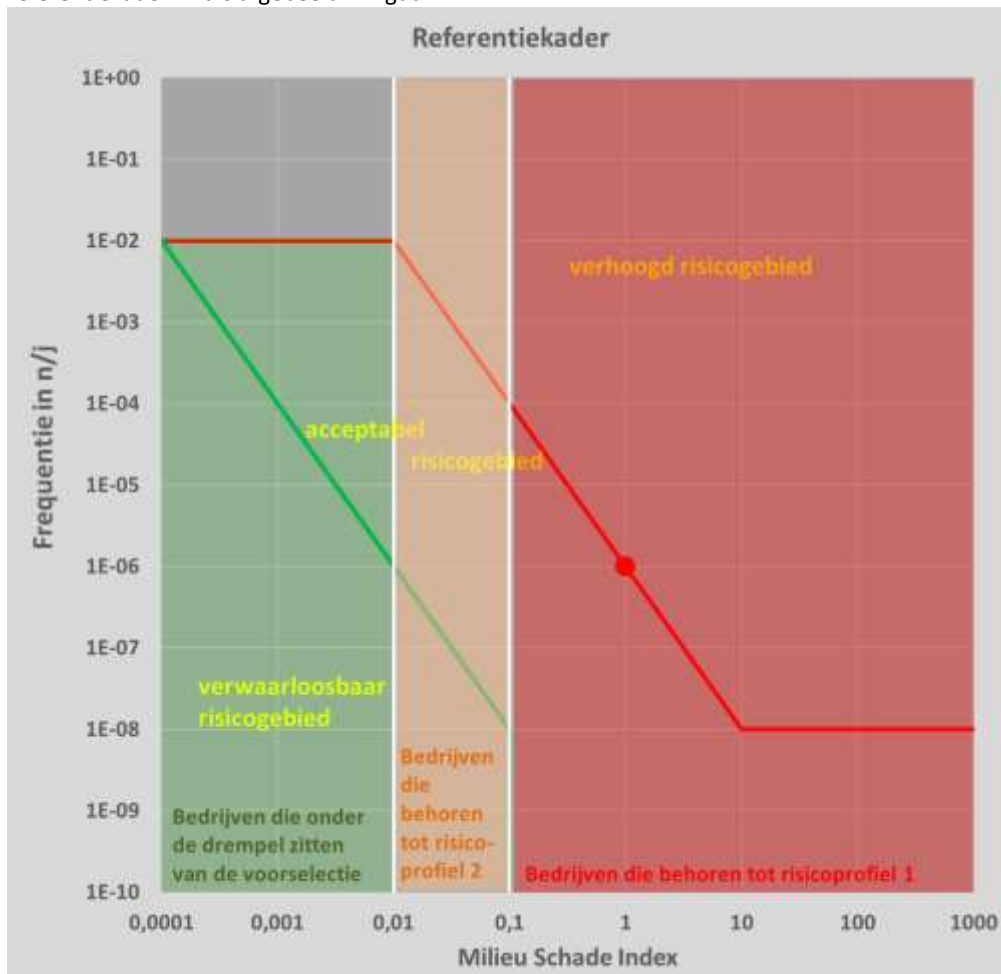
Bepaling van het kwantitatieve risico kan geschieden met de door RWS ontwikkelde Proteus-applicatie. Exploitanten die milieubelastende activiteiten uitvoeren die vallen in risicoprofiel 1 en bovendien genoemd zijn in de Proteus-handleiding, zijn verplicht om de Proteus-applicatie toe te passen. Dit betekent ook dat de inzet van de Proteus-applicatie niet nodig is als uit de WRR-toets blijkt dat het risico verwaarloosbaar is of ingedeeld wordt in risicoprofiel 2.

De Proteus-applicatie is bedoeld om op scenarioniveau risico's op OL te berekenen waarbij rekening is gehouden met:

- stofhoeveelheden en -eigenschappen;
- milieubelastende activiteiten zoals overslag, opslag en bewerking (processing);
- afstroomroutes en hun eigenschappen (putten, pompen, opvangbassins, enz);
- watersystemen (oppervlaktewater en rwzi's).

6.2 Het gebruik van een referentiekader om Proteus-resultaten te toetsen

Het wegen van Proteus-rekenresultaten, oftewel de kwantitatieve risico's, gebeurt in een grafisch referentiekader. Dit is afgebeeld in figuur 4.



Figuur 4 Referentiekader Proteus-rekenresultaten

Met behulp van de groene lijn en de rode lijn wordt de grafiek verdeeld in een verwaarloosbaar, acceptabel en verhoogd risicogebied.

Op de assen zijn weergegeven:

- de milieuschade index (MSI). Dit is een maat voor de hoeveelheid oppervlaktewater die ten gevolge van een OL verontreinigd kan worden. Een MSI = 1 betekent dat het volume verontreinigd oppervlaktewater 15 miljoen m³ bedraagt. Een MSI van 0,01 is dus een hoeveelheid van 150.000 m³ oppervlaktewater.
- de frequentie in aantal per jaar (n/j) waarmee een scenario van een onvoorziene lozing plaatsvindt.

Beide assen zijn logaritmisch van opzet.

Het referentiekader is onveranderd overgenomen van de CIW2000-nota. Indertijd is voor de invulling van het referentiekader aansluiting gezocht bij het beleid ten aanzien van de externe veiligheid. Binnen het beleid voor de externe veiligheid wordt ervan uitgegaan dat een grote ramp acceptabel is wanneer de waarschijnlijkheid minder is dan eenmaal per miljoen jaar (10^{-6} n/j). De Sandoz-ramp van 1986 wordt gezien als een grote (ecologische) ramp. Deze leidde onder andere tot massale sterfte van vis in het gehele benedenstroomse deel van de Rijn. Omdat geen argumenten beschikbaar zijn om een grote ecologische ramp anders te beoordelen, is uitgegaan van een toelaatbare waarschijnlijkheid van 10^{-6} n/j. De combinatie van 10^{-6} en 15 miljoen m³ (dit is een MSI van 1) vormt het referentiepunt (rode bolletje) in de voorgaande figuur. Bij de beoordeling op toelaatbaarheid van rampen wordt ervan uitgegaan dat naarmate de effecten toenemen de waarschijnlijkheid dient af te nemen. Binnen het beleid ten aanzien van de externe veiligheid is deze relatie zodanig gekozen dat een toename van een effect met een factor 10 gecompenseerd dient te worden met een afname van de waarschijnlijkheid met een factor 100. Indertijd is impliciet ook de hersteltijd van het ecosysteem meegewogen. Het voorgaande vormt dus de argumentatie voor de helling van de rode lijn.

De rode lijn is aan de bovenzijde begrensd op een frequentie van 10^{-2} n/j. Er wordt van uitgegaan dat bij toepassing van de best bestaande veiligheidstechnieken (BBT-OL) voorvallen met een dergelijk hoge of hogere frequentie niet kunnen voorkomen. Situaties die scores boven deze lijn moeten beschouwd worden als onacceptabel ook al zijn de effecten gering.

Rechtsonder in het verhoogde risicogebied is sprake van een afkapping van de rode lijn (bij een F van 10^{-8} n/j). Dit zijn voorvallen met een zeer geringe kans maar wel met een hoge MSI-score. Deze dienen van geval tot geval bekeken te worden op toelaatbaarheid.

De risicoprofielrempels van de WRR-toets zijn weergegeven als verticale witte lijnen, waarbij de lijn op een MSI van 0,01, dat wil zeggen 150.000 m³, de ondergrens aangeeft van risicoprofiel 2. De witte lijn op een MSI van 0,1, dat wil zeggen 1.500.000 m³, is de grens tussen risicoprofiel 1 en 2. De doorzichtige gekleurde vlakken vormen respectievelijk het gebied van een verwaarloosbaar risico (groen), risicoprofiel 2 (oranje) en risicoprofiel 1 (rood). Door de risicogebieden te projecteren in het referentiekader is de onderlinge samenhang zichtbaar.

De rekenresultaten van Proteus worden per scenario uitgedrukt in:

- een combinatie van frequentie (n/j) en hoeveelheid oppervlaktewater (m³) dat in potentie verontreinigd kan worden;
- en/of
- faalkans van de eventueel betrokken rwzi.

In het geval van een OL van een drijfslagvormende stof wordt de oppervlaktewater verontreiniging uitgedrukt in oppervlakte (m²) en oeverlengte (m) alsmede een eventueel falen van de rwzi. Wanneer sprake is van oppervlaktewater met kleinere dimensies, dan is een weegfactor van toepassing. Achtergrondinformatie over de weegfactor is uitgewerkt in hoofdstuk 10 van het Technisch Achtergronddocument.

Wat betreft de beoordeling van de risico's van onvoorziene lozingen voor rwzi's het volgende. Als gevolg van een onvoorziene lozing op een rwzi kan het rendement negatief beïnvloed worden. In extreme gevallen zal de zuivering volledig uitvallen waarbij het influent (deels) ongezuiverd geloosd wordt. Dit aspect wordt in de uiteindelijke beoordeling op de toelaatbaarheid van een onvoorziene lozing meegewogen. Om die reden is een faalkans van 10^{-4} n/j of lager acceptabel. Hogere faalkansen zijn niet acceptabel.

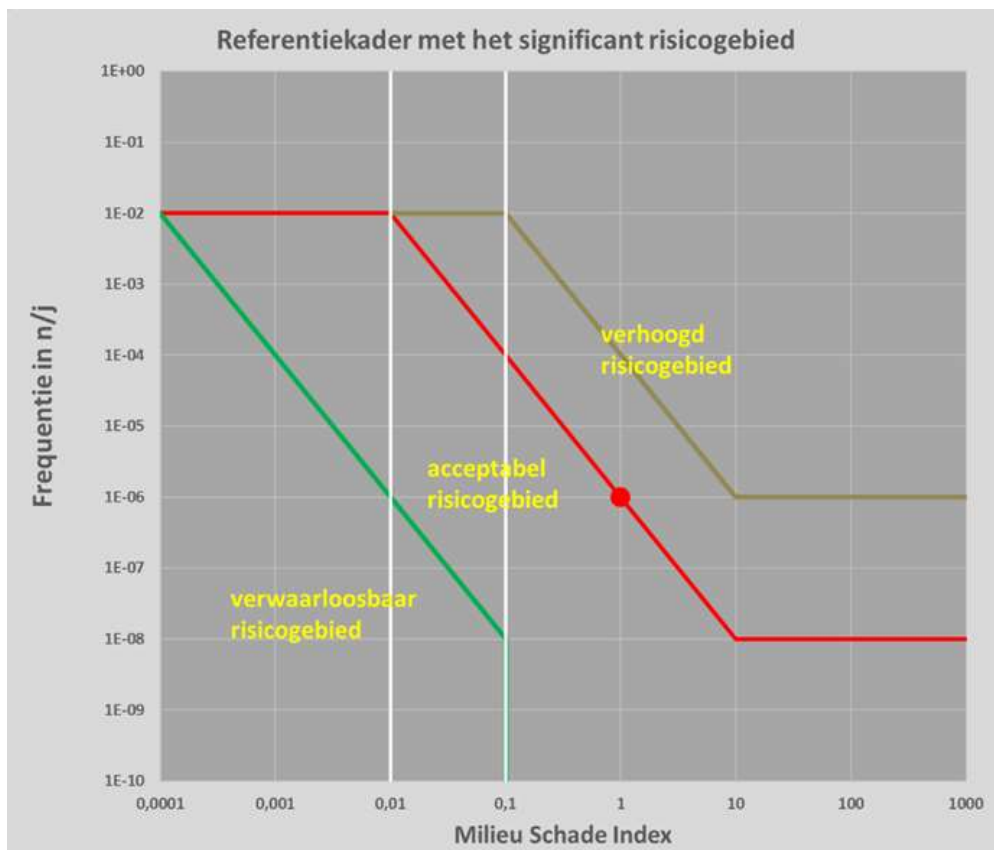
Het risico van een eventuele lozing van ongezuiverd influent vanuit een falende rwzi op oppervlaktewater wordt hetzelfde beoordeeld als een directe OL.

6.3 Verhoogde risico's

Scores in het 'verhoogde gebied' van het referentiekader komen regelmatig voor in bijvoorbeeld (initiële) risicoberekeningen van met name tank- en overslagbedrijven. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat vooral tankopslagen steeds groter worden en daarom steeds vaker in het verhoogde risicogebied wordt gescoord. Deze scores zijn vaak (maar niet altijd) terug te herleiden tot zogenaamde topping effecten ten gevolge van het instantaan falen van opslagtanks.

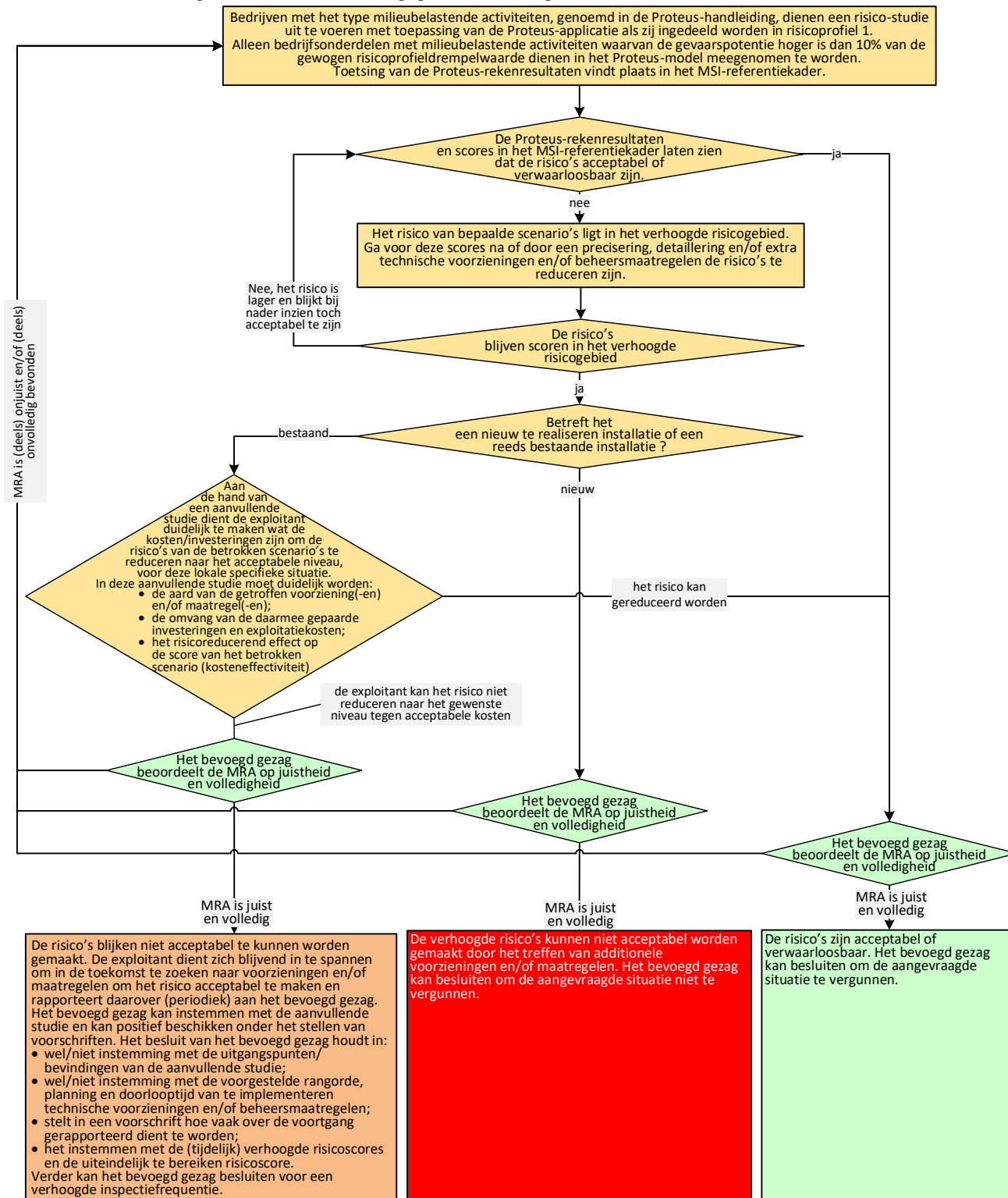
Dergelijke gevallen leveren (veel) discussies op. Daarom is er behoefte om het referentiekader nader te duiden.

In de volgende figuur is een donkerbeige markering gebruikt om risico's aan te geven die minimaal een factor 100 hoger liggen dan die van de rode lijn. Risicoscores boven de donkerbeige markering worden als sterk verhoogd beschouwd. Scores tussen de rode en de beige lijn zijn verhoogd maar kunnen in bepaalde gevallen door aanvullende technische voorzieningen in combinatie met beheersmaatregelen worden gereduceerd tot het acceptabele risicogebied. De verwachting is dat voor risicoscores in het sterk verhoogde risicogebied een reductie veel lastiger te bewerkstelligen is.



Figuur 5 Referentiekader met een donkerbeige markering tussen verhoogde en sterk verhoogde risico's

Alle risicoscores in het verhoogde risicogebied zijn in principe onacceptabel. Wel kan het bevoegd gezag bij de beoordeling onderscheid maken tussen risicoscores die betrekking hebben op bestaande of nieuwe situaties. Deze nuance was in het voormalige beleid OL niet mogelijk. De beoordeling van risicoscores is weergegeven in het volgende schema.



Figuur 6 Beoordelingsproces risico's rekenresultaten Proteus-applicatie

In het schema is de wijze aangegeven waarop de risicoscores (rekenresultaten van de Proteus-applicatie) worden beoordeeld. Uitgangspunt is dat risico's in het acceptabele of verwaarloosbare risicogebied moeten liggen (groene blok). Dergelijke situatie kunnen vergund worden zonder het stellen van extra voorschriften.

Ligt de risicoscore in het verhoogd risicogebied dan is dat voor het bevoegd gezag een bron van zorg. Betreft het een nieuwe situatie en kunnen de risico's niet afdoende worden verlaagd (dat wil zeggen tot in het acceptabele gebied) dan kan het bevoegd gezag besluiten om geen vergunning te verlenen (rode blok). Is het een bestaande situatie dan zal de exploitant zich blijvend in moeten spannen om de risico's te verlagen. De inspanningsverplichting blijft bestaan totdat het risico zodanig gereduceerd is dat de score in het acceptabele gebied komt te liggen. De situatie is vergunbaar onder het stellen van voorschriften.

Voorts kan het bevoegd gezag besluiten om het toezicht te intensiveren (oranje blok).

Deze aanpak zorgt ervoor dat in geval van verhoogde risico's er een blijvende druk is om de situatie te verbeteren.

7 AANBEVELINGEN

Het hoofdstuk 'Aanbevelingen' wordt nog verwijderd uit het Handboek. Zoals het zich nu laat aanzien zal de inhoud in de aanbevelingsbrief, bestemd voor de opdrachtgever (minlenW), worden opgenomen.

Aanbevolen wordt om een landelijk systeem op te zetten met betrekking tot het beleid 'Integrale aanpak risico's onvoorziene lozingen'. Doel van een dergelijk systeem is:

- het verzamelen van ervaringen van het bevoegd gezag (OD's, waterschappen en RWS-regio's) met het beleid;
- het delen van ervaringen en expertises (waaronder op het gebied van MRA-rapporten en inhoudelijke aspecten);
- het verzamelen van vragen en antwoorden waardoor een hoger kwaliteitsniveau wordt bereikt met betrekking tot de inhoud en de toepassing van het beleid.

Aanbevolen wordt een landelijk registratiesysteem op te zetten met betrekking tot incidenten met onvoorziene lozingen op oppervlaktewater. Het doel van een dergelijk systeem is:

- registratie van onvoorziene lozingen om te bepalen hoe vaak zij voorkomen en de effecten daarvan op het oppervlaktewater;
- de bevindingen te gebruiken voor het opstellen van lessons learned;
- het effect van technische voorzieningen en beheersmaatregelen te kunnen monitoren en zonodig te gebruiken voor optimalisatie doeleinden;
- het delen van ervaringen onderling en met oppervlaktewaterkwaliteit beheerders;
- verbeterpunten aan te dragen voor het beleid.

Aanbevolen wordt een landelijk registratiesysteem voor zuiveringbeheerders op te zetten met betrekking tot onvoorziene lozingen op rwzi's. Het doel van een dergelijk systeem is:

- registratie van onvoorziene lozingen, om te bepalen hoe vaak zij voorkomen en de effecten daarvan op de effluentkwaliteit en het functioneren van:
 - de aanvoersystemen;
 - de rwzi-processen waaronder de waterzuiveringsprocessen maar ook de slibverwerkingsprocessen met in het bijzonder slibgistingen en deelstroombehandelingen;
- de bevindingen te gebruiken voor het opstellen van lessons learned;
- de ervaringen te gebruiken door zuiveringbeheerders;
- het zonodig bijstellen van het beleid.

In het huidige beleid worden inerte stoffen niet benoemd als een aparte categorie. Aanbevolen wordt om in de registratie van onvoorziene lozingen expliciet rekening te houden met inerte stoffen om na te gaan of zij vanuit oogpunt van OL aandacht behoeven.

Aanbevolen wordt om in het kader van het beleid voor veel gebruikte stoffen stoffeigenschappen vast te leggen opdat door gebruikers van de WRR-toets en die van de Proteus-applicatie dezelfde eenduidige eigenschappen worden gebruikt.

Aanbevolen wordt om relevante gegevens van oppervlaktewateren en rwzi's onder te brengen in publiek toegankelijke databases zodat uitvoerders maar ook vergunningverleners en handhavers het beleid OL beter kunnen uitvoeren.

Aanbevolen wordt om hulpmiddelen (digitale instrumenten) ter beschikking te stellen aan uitvoerders van het beleid zodat bedrijven makkelijker kunnen voldoen aan hun inspanningsverplichtingen (bijvoorbeeld het doorlopen van de WRR-toets en het opstellen van een

MRA-rapport), maar ook het bevoegd gezag in staat wordt gesteld indieningsvereisten zoals MRA-rapporten snel te kunnen beoordelen op een eenduidige wijze.

Aanbevolen wordt om, gelet op het specialistische karakter van het beleidsterrein risico's van onvoorziene lozingen, binnen clusters vergunningverlening en/of handhaving een medewerker specifiek te belasten met de coördinatie.

Aanbevolen wordt om ervaringen met de Nederlandse probabilistische benadering van de risico's van onvoorziene lozingen in te brengen in internationale overlegkaders teneinde te komen tot een breed gedragen aanpak van de problematiek.